

що роль технічних засобів захисту інформації буде постійно зростати і стає невід'ємною компонентою в системі міжнародних відносин, тобто, в дипломатії, системах ведення бізнесу і державного управління [3].

Минуло не багато часу після найбільшої в історії України хакерської атаки, а влада і експерти з кібербезпеки все ще продовжують підбивати підсумки руйнівної діяльності вірусу-вимагача Retya.A і підраховують збитки бізнесу і держсектора (їх оцінюють в \$ 8 млрд.), а експерти вже передбачають, що через кілька тижнів нам слід приготуватися до нової хвилі кібератак на мережі, які використовують на банківському ринку і в державному секторі. [1]

Світ не тільки збільшив свої багатомірні потреби в інформації і різноманітних інформаційно-комунікаційних послугах, а виявляє величезні інформаційно-комунікаційні загрози, які постійно генерує глобальна інформаційно-комунікаційна діяльність. Вони унаявили в нашій свідомості такі поняття, як «гібридна війна», «перманентна війна», «універсальна війна», «психологічна війна», доктрини «політичного диктату», «вибухового капсуля», «доктрини рваншу». Сьогодні, скажімо, коли ми говоримо про те, що «гібридна війна», це щось принципово нове, то маємо знати, що вона є оновленим досвідом ведення війн китайськими імператорами, тобто, універсальною. Її ведення вимагає створення універсальних методів, воєнних і державних органів здатних діяти одночасно в когнітивному та віртуальному просторі, підпорядковувати ресурс всього народу і структур державного управління для вирішення завдань управління суспільством в умовах протистояння гібридним впливам. До них відносяться, насамперед, методи створення психологічного, фінансово-економічного і військово-промислового інформаційно-комунікаційних інструментів і, не в останню чергу, створення за допомогою законодавства умов справедливості і суспільстві і дієвого політичного апарату із необхідним обсягом повноважень і високим авторитетом посадових осіб.

Безумовно, поняття гібридної війни охоплює собою явища набагато ширше ніж форми ведення сучасних бойових дій, а тому йдеться про оформлення юридичних термінів і правил поведінки в новому стані глобального протистояння у сучасному дестабілізованому з точки зору безпеки міжнародному докльлі. Гібридна війна не є поверненням людства до стану холодної війни. Вона приходить їй на зміну, у супроводі ланцюгів безпекових проблем «гарячих» конфліктів і в процесі інформаційно-комунікаційної діяльності – нової, ускладненої й нестабільної форми політико-правових відносин на міжнародній арені і всередині країни.

Начебто, є зрозумілим те, що в світі боротьба колишніх імперій і їх еліт за свої геополітичні та економічні інтереси подовжується, але головним суб'єктом світової політики все ж таки стають інтереси транснаціональних корпорацій і фінансово-промислових груп, які давно діють в світі і вже створили розгалужену систему інформаційних та аналітичних центрів для вироблення стратегічних рішень для осіб, які приймають рішення і які безпосередньо впливають на політику держав. Форми цієї боротьби багатогранні, але ми їх повинні вивчати, фіксувати, аналізувати і приймати попереджувальні заходи, розвиваючи і юридичну науку, щоб наша доля не вирішувалася іноземцями в їх владних кабінетах.

Поява і стрімкий розвиток глобальних (соціальних) інформаційно-комунікаційних мереж доводить, що світ вже ніколи не буде таким, яким його бачили наші предки. Під впливом інтернет-технологій в суспільстві формуються нові уявлення людини про світ, відбувається розбудова засад інформаційного і, одночасно, громадянського суспільства. Логічно, що це стало законодавчо визначеною метою розвитку і нашої держави – трендом змін в суспільстві, державотворенні, науково-освітній діяльності.

Наше відставання тут багато в чому обумовлено визначенням юридичних норм і правил використання Інтернету і інших глобальних і соціальних мереж, тим, що національна еліта, а, відповідно, вітчизняне законодавство як і все науково-освітнє середовище зокрема, своєчасно не помітили, що з появою комп'ютера в світі суттєво змінилися фундаментальні уявлення про інформацію як ресурс розвитку країн світу і науково-освітню діяльність, яка почала визначати темпи розвитку світу. Сьогодні лише за умов усвідомленого розуміння комплексу знань навколо цього у нас з'явиться надія, що, не чекаючи дива, не сприймаючи на віру слова популістів і обіцянки політиків, а лише працюючи із надійно захищеною від спалювання інформацією, тобто, в захищеному інформаційно-комунікаційному просторі, ми будемо здатні конкурувати в світі, уникаючи деіндустріалізації, впроваджувати свої і запозичені інноваційні ідеї, тобто, будемо здатні вистояти в XXI столітті і постійно оновлювати тренди свого розвитку в науці, освіті, промисловості, сільському господарстві тощо.

Література:

1. Гиперугроза кибербезопасности., Дмитренко Ярослав., [Електронний ресурс]., Режим доступу: <http://www.2000.ua/v-nomere/derzhava/ekspertiza/giperugroza-kiberbezopasnosti.htm>
2. Соснін О.В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України: Монографія., О.В. Соснін – К., Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 572 с.
3. Соснін О.В., Воронкова В.Г. Інформаційне суспільство як виклик глобалізації., О.В. Соснін, В.Г. Воронкова., Час вибору: виклики інформаційної епохи: колективна монографія., За заг ред. О.А. Івакіна, Д.В. Яковлева. – Одеса., Видавничий дім «Гельветика», 2016., С. 344-359.
4. Цифровая глобализация: защита потоков данных., Сьюзан Лунд, Джеймс Маника., Данная статья – перевод материала, опубликованного Foreign Affairs 21 апреля 2017 г. © Council on Foreign Relations., Tribune News Services. В Украине – эксклюзивно для «2000». [Електронний ресурс]., Режим доступу: <http://www.2000.ua/v-nomere/derzhava/resursy/cifrovaja-globalizacija-zawita-potokov-dannyh.htm>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ / НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ БЕСПЛАТНОЙ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ ПО УГОЛОВНЫМ ПРОИЗВОДСТВАМ

Хом'яченко А., студент 3-го курсу
Часова Т.О., канд. юрид. наук, викладач
Київський професійно-педагогічний коледж ім. А. Макаренка, Україна

Учасники конференції

У статті розглядається нормативно-правове регулювання надання безоплатної правової допомоги у кримінальних провадженнях на стадії досудового розслідування, судового розгляду, ухвалення вироку та виконання покарань. Автори визнають, що важливо на законодавчому рівні закріпити механізм надання безоплатної правової допомоги різноманітним

категоріям населення, які цього потребують у кримінальних провадженнях, при цьому зробити такі послуги максимально якісними та ефективними.

Ключові слова: правова допомога, право на захист, адвокат, кримінальне провадження, досудове розслідування, судовий розгляд, виконання покарань.

В статті розглядається нормативно-правове регулювання надання безплатної правової допомоги на стадіях досудового розслідування, судового розгляду, винесення вироку та виконання покарань. Автори визнають, що важливо на законодавчому рівні закріпити механізм надання безплатної правової допомоги різноманітним категоріям населення, які в цьому потребують, у кримінальних провадженнях, при цьому зробити такі послуги максимально якісними та ефективними.

Ключевые слова: правовая помощь, право на защиту, адвокат, уголовное производство, досудебное расследование, судебное рассмотрение, исполнение наказаний.

the article deals with the legal regulation of the provision of free legal aid in criminal proceedings at the stage of pre-trial investigation, judicial review, sentencing and execution of sentences. The authors recognize that it is important to establish at the legislative level the mechanism of provision of free legal aid to various categories of people who need it in criminal proceedings, to make such services as high quality and efficient as possible. The observance of human rights in the form of legal aid is a priority direction of the activity of any law enforcement agency in improving the quality of services provided and improving legislation to this end. It is important to note that among the circumstances that affect the scope of the provision of legal aid services is the availability to all categories of the population of such services, their quality and achievement of the proper result. The purpose of the article is to study the mechanism of providing free legal aid in the framework of criminal proceedings, referring to the norms of national legislation and European legislation.

Keywords: legal assistance, right to protection, lawyer, criminal proceedings, pre-trial investigation, trial, execution of punishment.

Постановка проблеми та її актуальність. Дотримання прав людини у формі надання правової допомоги є пріоритетним напрямком діяльності будь-якого правозастосовчого органу щодо підвищення якості наданих послуг та вдосконалення законодавства з цією метою. Важливо зазначити, що серед обставин, які впливають на сферу надання послуг правової допомоги є доступність для всіх категорій населення таких послуг, їх якість та досягнення належного результату. Саме з цією метою прийнятий Закон України (далі – ЗУ) «Про безплатну правову допомогу», який розширює доступ населення до правосуддя та дотримання основних прав та свобод людини.

Аналіз досліджень і публікацій. Науковою основою даної статті стали праці таких українських науковців Л.М. Лобойко, В.Т. Маляренко, С.Ю. Бова, В.Г. Гончаренко, В.Т. Тацій, І.Ю. Головацький, а також інших дослідників, які зробили значний внесок у розробку правових аспектів пов'язаних з аналізом розгляду інституту надання безплатної правової допомоги. Але, незважаючи на це, низка питань в зазначеній сфері потребують законодавчого уточнення та наукового аналізу.

Метою статті є дослідження механізму надання безплатної правової допомоги в рамках кримінального провадження, звертаючись до норм національного законодавства та Європейського законодавства.

Виклад основного матеріалу. Необхідним аспектом дослідження є розгляд нормативного закріплення положень про надання правової допомоги, можемо проаналізувати деякі з них. Звертаючись до основних положень Конституції України (ст. 59) встановлено, що «кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безплатно». Забезпечення обвинуваченому права на захист згідно зі ст. 129 Конституції України є основною засадою судочинства, а відповідно до ст. 7 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) віднесено до загальних засад кримінального провадження [1], [7, с. 5].

Європейською Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод (ст. 6) передбачено, що: «кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права: захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або – за браком коштів для оплати юридичної допомоги захисника – одержувати таку допомогу безплатно, якщо це необхідно в інтересах правосуддя». Саме зазначений вище нормативно-правовий акт розмежовує надання юридичної допомоги безплатно за рахунок держави, що і є гарантією реалізації особи права на захист [2].

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ст. 14 ч. 3, пункт d) закріпив наступне твердження: «кожен має право при розгляді будь-якого висунутого йому кримінального обвинувачення щонайменше на такі гарантії на основі цілковитої рівності: бути присутнім під час слухань і захищати себе особисто або за допомогою обраного ним; якщо він не має захисника, бути повідомленим про це право і мати призначеного йому захисника в будь-якому разі, коли інтереси правосуддя того вимагають, безплатно для нього в будь-якому випадку, коли у нього немає достатніх коштів для оплати цього захисника» [8].

Такий нормативно-правовий акт як Резолюція 1466 (2005) Парламентської асамблеї Ради Європи «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною» (п. 13.13) встановив своїми нормами необхідність: «покращити доступ до правосуддя шляхом запровадження системи безплатної правової допомоги у відповідності до стандартів Ради Європи та практики Європейського суду з прав людини».

Згідно із ЗУ «Про безплатну правову допомогу» (ст. 1 ч. 1. п. 1) встановлено, що безплатна правова допомога – правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел. Із прийняттям цього закону сформовано нормативно-правову базу та закріплено механізм реалізації надання безплатної правової допомоги. Основною метою є реалізація конституційного права на правовий захист, дотримання прав та свобод людини, запобігання порушенням таких прав [3, с. 2].

ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (ст. 25) передбачає надання адвокатом безплатної правової допомоги. При цьому, оцінка якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безплатної первинної правової допомоги здійснюється за зверненням органів місцевого самоврядування, а безплатної вторинної правової допомоги – за зверненням органу (установи), уповноваженого законом на надання безплатної правової допомоги, комісіями, утвореними для цієї мети радами адвокатів регіонів. [4, с. 18]

Необхідним аспектом з метою подальшого реформування системи безплатної правової допомоги є прийняття ЗУ «Про затвердження Концепції Державної цільової програми формування системи безплатної правової допомоги на 2013-2017 роки», в якій зазначається, що Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенція про статус біженців, Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах та інші міжнародні акти передбачають обов'язок держави забезпечити безплатну та ефективну правову допомогу особам, які її потребують, і встановити мінімальні вимоги до надання такої допомоги [6].

Ст. 20 КПК України розкриває зміст забезпечення права на захист як загальної засади кримінального провадження, закріплює право підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого на захист, яке полягає у наданні йому можливості надати усні або письмові пояснення з приводу підозри чи обвинувачення; право збирати і подавати докази; брати особисту участь у кримінальному провадженні; користуватись правовою допомогою захисника; реалізовувати інші процесуальні права, передбачені КПК України [7, с. 41].

Розглядаючи наведені вище нормативно-правові акти можемо сказати, що надання безоплатної правової допомоги є питанням актуальним та потребує більш детального дослідження. Нормативно-правові акти про правову допомогу повинні задовольняти практичні потреби у реформуванні та розвитку такого інституту як безоплатна правова допомога. Окрім цього, вони допомагають встановити, що важливим завданням правосуддя є надання правової допомоги особам, захист прав людини шляхом забезпечення рівних можливостей отримання доступу до правової інформації та посилення правових можливостей усього населення України незалежно від рівня фінансового забезпечення чи соціальної градації.

Важливим питанням є детальний розгляд механізму реалізації інституту надання безоплатної допомоги в рамках кримінального провадження та встановлення мети надання такої допомоги, суб'єктів, кому вона надається та максимального отримання ефективного та якісного захисту при цьому. Надання безоплатної правової допомоги полягає в тому, що особа, якій вона надається не несе жодних витрат на забезпечення захисту. Фінансування роботи захисника здійснюється за рахунок Державного бюджету України. При цьому особа має право на безоплатну правову допомогу незалежно від її рівня доходів.

Надання адвокатами безоплатної правової допомоги в рамках кримінального провадження є гарантією здійснення ефективного захисту прав та свобод людини. Адвокат може надавати допомогу особам, які затримані уповноваженою службовою особою, на стадії досудового розслідування та судового розгляду, ухвалення вироку та виконання покарань. Така допомога може здійснюватись у форматі надання консультацій, складання документів, присутності під час проведення слідчих (розшукових) дій, вручення клопотань, повідомлення про підозру та обвинувального акту тощо. Зробивши надання правової допомоги досить доступною обізнаність населення про надання таких послуг залишається на досить низькому рівні. Тому важливо тісно взаємодіяти з органами поліції, прокуратури та суду щодо підняття рівня обізнаності громадян, які мають можливість залучити безоплатно захисника для захисту своїх прав та законних інтересів. Отже, ознайомлення населення із системою надання правової допомоги має важливе значення для забезпечення верховенства права.

Звертаючись до практичних засад реалізації права на захист є забезпечення його дотримання на усіх стадіях кримінального провадження, оскільки випадки, коли підозрюваному, обвинуваченому під час досудового розслідування не було призначено захисника за умови його обов'язкової участі, ставлять під сумнів питання належності та допустимості доказів та в подальшому результату розслідування кримінального провадження. При цьому призначення захисника у судовому провадженні у таких справах не може саме по собі відновити порушене право на захист. Правову позицію Європейського суду з прав людини щодо початкового етапу забезпечення права на захист у кримінальному провадженні викладено, зокрема, в п. 63 рішення ЄСПЛ від 09 червня 2011 року у справі «Лучанінова проти України», де зазначено, що «для здійснення обвинуваченим свого права на захист йому зазвичай повинно бути забезпечено можливість отримати ефективну допомогу захисника із самого початку провадження» (п. 52 рішення ЄСПЛ від 27 листопада 2008 року у справі «Сальдуз проти Туреччини» та пункти 90–91 рішення ЄСПЛ від 12 червня 2008 року у справі «Яременко проти України»).

Наприклад, на офіційному сайті Міністерства юстиції України зазначені наступні позиції надання безоплатної правової допомоги у кримінальних провадженнях, такі як: дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу та дії захисника при затриманні особи за підхоною у вчиненні кримінального правопорушення. Більш детальної інформації на офіційному ресурсі не міститься. Тому обізнаність населення щодо можливості отримання правової допомоги знаходиться не на досить високому рівні та виникає необхідність налагодження дієвої взаємодії не тільки з органами досудового розслідування, суду, прокуратури, але й залучення засобів масової інформації [9].

Потрібно зазначити хто ж належить до головних одержувачів правової допомоги у кримінальних провадженнях: 1) будь-яка особа, яка затримана в рамках кримінального провадження; 2) будь-яка особа, яка була взята під варту в результаті обрання запобіжного заходу в рамках кримінального провадження; 3) будь-яка особа, в рамках діючого Кримінально-процесуального законодавства у наступних випадках: а) захист за призначенням; б) залучення адвоката відповідними органами, через неможливість залучити адвоката з фінансових або інших обґрунтованих причин; в) для окремої процесуальної дії; 4) будь-яка особа, яка відбуває покарання, пов'язане із позбавленням волі. Зазначені вище особи в рамках кримінального провадження можуть звернутись у разі необхідності за отримання безоплатної правової допомоги. В свою чергу, ознайомлення громадян України із механізмом реалізації правової допомоги має значення для забезпечення основних принципів правосуддя.

Нормативно-правове забезпечення, в першу чергу, є основою для формування правової позиції щодо надання безоплатної правової допомоги в таких категоріях справ як кримінальні провадження. Постійне оновлення, зміни та доповнення нормативної бази є поступовими кроками до створення ефективних та дієвих нормативно-правових актів, які будуть слугувати базою для побудови незалежної правової дежави.

Висновки. Можемо зробити висновок, що безоплатна правова допомога є складовою частиною здійснення правосуддя, керуючись міжнародними та національними нормативно-правовими актами, а в свою чергу чинні в Україні засади надання правової допомоги у кримінальних провадженнях включають в себе такі міжнародні нормативно-правові акти та норми українського законодавства. У кримінальних провадженнях будь-яка особа, яка має брак коштів для оплати свого захисту має право отримувати таку допомогу безоплатно, якщо це необхідно в інтересах правосуддя.

Література:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 30 вересня 2016 року: (офіц. текст). – К., Паливода А.В., 2016. – 76 с.
2. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року), Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. – Амстердам. – Київ, 1996., С. 12-17.
3. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 року, ВВР, 2011 № 57, ст. 577
4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 15 вересня 2016 р. – К., Паливода А.В., 2016 – 48 с.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року [Електронний ресурс]., Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
6. Концепція Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013-2017 роки: Закон України від 4 липня 2012 р. № 435-р.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар., За загальною редакцією професорів В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К., Юстініан, 2012. – 1224 с.

8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року., Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992.

9. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]., Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/section/450>



FETALRIGHTS: НЕОБХІДНІСТЬ СУЧАСНОГО ВИМІРУ (ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПЛОДА: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ФЕТАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ, США ТА ДЕЯКИХ КРАЇН ЄВРОПИ)

Хоцяновська Н.Ф., викладач юридичних дисциплін, магістр права, адвокат
Київський професійно-педагогічний коледж ім. А. Макаренка, Україна

Учасник конференції

One of the directions of the state policy of Ukraine is the fight against the demographic crisis. In 2016, the population of Ukraine decreased by 176 thousand people: 583,600 dead, of which 3,000 children under the age of 1, and a total of 397,000 born alive. Thus, in Ukraine only 68 has born alive per 100 deaths. But a quarter of women in Ukraine carried out abortions, more than a third of whom have been done 2-3 times, 5% of whom have been done abortion 4 times or more. In such circumstances, the protection of the rights of the conceived but still unborn child, called "fetal rights", becomes of paramount importance. The protection of such rights is given insufficient attention in scientific discussions, as a result of which they do not become the subject of legislative initiatives.

Some researches and publications in Ukraine are limited to the issues of the time when the right to life, the moment of the legal personality of a conceived but still unborn child, the protection of its property rights and the consideration of such rights in the context of the mother's right to abortion, is raised. But there are no systematic studies of this issue.

The purpose of the study is to justify the necessity of systematic changes in the legislation of Ukraine and ensure the formation of fetal legislation, taking into account the successful practice of other states.

The legislation of Ukraine practically does not protect the rights of the conceived but still unborn child. Legislative rules are reduced to the definition of the concept of the future child's parents in the case of reproductive conception, the right to inheritance, terms of abortion. Instead, fetal legislation acts as a set of legislative norms on the protection of the rights of the conceived but still unborn child in the countries of Europe and the United States. Such legislation is an example for the introduction of fetal rights into the legislation of Ukraine. The article analyzes fetal legislation in the United States, Hungary and Ireland.

The study substantiates the need for the introduction of fetal rights into Ukrainian legislation, while the Irish model, where the right to live an unborn child is recognized, taking into account the equal right to life of her mother, is determined to be the most acceptable to follow.

Keywords: fetal rights, institute of fetal law, fetal legislation, protection of fetal rights, legal regulation of the protection of the rights of the fetus.

Конституція України декларує найвищу цінність - життя людини [1]. Одним з напрямків державної політики України оголошено боротьбу з демографічною кризою. Очевидно, що всі свої правові зусилля спрямовуємо на врегулювання наслідків відмови від визнання необхідності захисту дитини до моменту її народження, правового регулювання найважливіших аспектів існування і життєдіяльності, так званого, плода.

За даними Державної служби статистики України, у 2016 році чисельність населення України зменшилася на 176 тисяч осіб. На 397 тисяч живонароджених дітей маємо 583600 померлих, з яких 3 тисячі дітей у віці до 1 року. Отже, в Україні на 100 померлих осіб тільки 68 живонароджених [2, с. 1]. Натомість, як зазначає Unicef, згідно з результатами МІКС-2012 майже чверть опитаних респонденток в Україні здійснювали аборти, а саме 23,1%, з них 37,4% робили аборт 2-3 рази, і 5% повідомили що їм було здійснено штучне переривання вагітності 4 і більше рази [3]. В той же час тисячі народжених дітей страждають внаслідок поведінки матері під час вагітності: мають вади розвитку, фетальний алкогольний синдром, наркозалежність. На жаль, продовжувати цей перелік можна ще довго.

Відповідно важливості поставленої проблеми, питання про захист зачатой, але ще ненародженої дитини (далі плода), не так часто постає предметом наукових дискусій і законодавчих ініціатив. Хоча треба справедливо зауважити, що наукові дискусії щодо захисту прав плода тривають вже довгий час. В переважній мірі вони зводяться до питання моменту виникнення права на життя, правосуб'єктності зачатой, але ще ненародженої дитини, біоетичних проблем, захисту майнових прав, розгляду прав ненародженої дитини в контексті права матері на аборт.

Полеміка щодо зазначених питань триває ще з кінця минулого століття. В той же час у світі активно розвивається фетальна медицина. Нагальність її розвитку в Україні є реальною і неминучою і відповідно потребує не просто змін в законодавстві, а системних змін, які не обмежаться закріпленням права плода на життя, а охоплять в першу чергу медичні норми та протоколи, цивільне і цивільно-процесуальне законодавство, інститут відповідальності батьків і держави за життя плода, а також буде потребувати змін і фінансове законодавство. В той же час необхідно звернути увагу на одночасне закріплення механізму реалізації фетальних законодавчих норм.

Отже, метою статті є обґрунтування необхідності системних змін законодавства України та забезпечення формування фетального законодавства (законодавства про захист прав плоду) з урахуванням успішної практики дії фетального законодавства в деяких інших державах і визначення місця fetal rights в процесі еволюції прав людини.

Питання пов'язані з правовим статусом зачатой, але ще не народженої дитини, в тій чи іншій мірі досліджувались такими вченими як З.В. Ромовська, О.Ю. Кашинцева, Ю.Мартинюк, Е. Болье, В.І. Грищенко, Т.Р. Короткий, А.В. Ольхова, Т.В. Водоп'янта інші.

Виклад основного тексту. В Україні права зачатой, але ще не народженої дитини (плода), визначено Цивільним Кодексом України [4], Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [5], Законом України «Про заборону